

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 260 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 20 bani —

BOMBARDAREA DARDANELELOR DE ESCADRA ITALIANĂ. —(Vezi explicația).

mediul amicei sale, de a ști, dacă prietenul său Gering iubește într-adevăr pe Ella.

După dejunul pe care Stetten și Gering îl luau de obicei împreună la restaurant, ofițerul—credincios principiului său, de a nu se gândi mult ci a ajunge deodată la fapt, deschise discuținea despre Ella.

Stetten fu cu tot dinadinsul contra-zicătorul amicului său. În timp ce acesta din cauza multor gânduri și a unei modestii nețărmită, nu îndrăznea să bată la ușa sanctuarului, Stetten însă cu puțin înainte fu gata și bătu în această ușă.

— Când vei avea logodna? își întrebă prietenul. Gering îl privi surprins, voi să-i răspundă, dar nu putu.

— Fără glumă, cred că a sosit timpul ca în sfârșit să-ți mărturisești intenția! Tot orașul vorbește de voi amândoi ca de niște viitori soți. Acuma să mergem deodată la fapt. Tu iubești pe Ella, fapt pe care singur mi l-ai destăinuit. Și ea de asemenea te iubește. Asta o știu și eu precum și tu o ști și mai bine ca mine!

Gering îl ascultă foarte atent.

— Ah! nu privi așa de ironic, vorbește-mi.

— Ești un judecător așa de ciudat, în cât îți lipsesc cuvinte de a te apăra! Totdeauna ai nevoie de primul cuvânt pentru a putea începe!

— Da, de primul cuvânt! zise Gering trist! De ce nu se hotărăște ea să-l spuie?

— Uite! zise Stetten cam mirat; primul cuvânt în tot cazul trebuie să-l spuie tu! Nu cumva vrei ca d-ra să-ți se adreseze ție: vrei d-le judecător să te ia, vrei să nu!

— Nu mă gândesc de loc la asta, nu!

— Dar ce? Nu te înțeleg: Amândoi văți cunoscut unul cu altul acum câteva luni; oricine vă citește pe obraji voștri că vă iubiți unul pe altul—dar nici tu, nici ea nu vă învredniciți să o mărturisiți! Iar tu și mai puțin ca Ella—deși ești bărbat! Sunt sigur că nu te va refuza, lucru pe care de altfel îl ști și tu și mai bine ca mine.

— Eu?—Hei, dacă aș putea! Spune tu însuși: ce siguranță am? Oare spusu-mi-a vreo dată Ella, un singur cuvânt cât de mic prin care să mă fi asigurat să sper ceva! Nici o șoptă! Și mă tem să nu fiu refuzat!

— Am o mare considerație pentru judecător care e deprins așa de puțin cu încercările reale!—Să nu mai glumim Herman,—chestiunea trebuie rezolvată. La o încercare vrei să pui pe Ella pentru a te face sigur de fericirea voastră.

— Numai un singur cuvânt!

— Pe același îl așteaptă și Ella de la tine.

— Ei!

— Te asigur pe cuvântul meu de cinste!

— Ei! atunci...

— Atunci soarta voastră depinde de acela care dintre amândoi va spune primul cuvânt? sau mai bine de amândoi, care trebuie să spună un singur cuvânt—și asta se poate pricepe așa de lesne cum odată unu este unu!

Gering rămase dus pe gânduri și lată că acum se află în fața unui saut pe care trebuie să-l sară! Infățșarea lui posomorâtă făcu pe prietenul său să râdă.

Acuma înțeleg și mai bine că eu însumi va trebui să te ajut, zise Stetten.

— Tu? întrebă Gering mirat? și în același moment figura lui se învioră de o nouă speranță.

— Da, da, răspunse Stetten, însumi voi fi secundantul tău și Matilda al Ellei. Hei, și duelul va fi în bucurător! Și eu știu bine care dintre amândoi va fi învingător! Dar sunt sigur că lovitura va fi reușită din orice parte ar veni ea!

Gering nu spera multe de la acea

DIN VENETIA

Turnul monumental din piața San-Marc a Veneției care, prăbușit acum câțiva ani, a fost reconstruit întocmai și inaugurat ieri cu mare solemnitate.

încercare, însă zâmbea. Stetten se sculă și plecă împreună cu Gering din restaurant.

Despre rest, fii sigur, te voi înștiința la timp, zise Stetten strângând mâna amicului său, despărțindu-se. Stetten se duse la cazarmă, iar Gering la judecătorie. Gering puse mâna pe condei și scrisoarea Ellei scuzându-se din a-jun.

După câteva zile, în ultima săptămână din luna Mai, era un timp foarte frumos—iar Herman Gering se afla în fața actelor lui juridice. Era cam pe la 7 ore seara, când judele tocmai se pregătea să plece. Atunci secretarul său veni în biroul lui și-i înmână o scrisoare de la Stetten și prin care își invita prietenul, să facă o preambulă împreună a doua zi Duminică. Ultimele cuvinte din acea scrisoare suna astfel:

— Spune educătorului numai un singur cuvânt: „da” sau „nu”, e de ajuns.

Gering însărcină pe secretarul său să spuie educătorului cuvântul „da” și el plecă din judecătorie.

A doua zi dis-de-dimineață cei doi amici se preambulau împreună pe câmpiile din împrejurimile orașului intrând într-o pădure încântătoare. Ziua era splendidă, aerul și lumina zilei erau pline de veselie și de farmec. Stetten personal era foarte bine dispus, de altfel învelind și pe amicul său Gering. Ambii prieteni mergeau vrbind de fel de fel de lucruri.

Stetten vorbi de multe, dar nu atinse de loc chestia pe care o discutase împreună cu câteva zile mai înainte.

— Curios lucru, își zise Gering în sine, nu mai începe odată.

Gering din timp în timp se trudea să decidă pe amicul său să deschidă vorba de ceace îl durea pe el: dar

Stetten se prefăcea că nu-l înțelege și intenționat întorcea discuția.

Astfel amândoi sosi în sfârșit la un loc unde pădurea era mai rară și se zărea prin ea. Trecând mai în sus, Gering observă că nu departe de ei se preambulau două dame, care mergeau încet înaintea lor. Nu le putu cunoaște, dar ceva necunoscut îl făcu să-i palpate inima.

Stetten nu spuse nimic, par'că nici nu vedea pe cele două dame. Gering tăcu intenționat. După câțiva pași doamnelor nu se mai văzu. Discuținea se sfârși și Gering mergea meditând pe o cărărușe îngustă după amicul său, care desfăcând încoace și încolo ramurile cânta încet un cântec din Heine: „Nu știu ce însemnează...”

În sfârșit Gering începu din nou să vorbească.

— De aici în sus, privești ea și mai încântătoare. O să mergem prin stufiș până spre începutul lumii!

— Da răspunse Stetten, e și mai interesant când vom ajunge la sfârșitul pădurei. E un drum admirabil.

Pădurea din ce în ce se rărea și când Stetten desfăcea cele din urmă rămășițe în fața lor se arăta o livadă împrejmuită de pădure, iar pe marginea acelu loc se afla un bordei frumuseț al pădurarului.

— Așa că e splendid aici? zise Stetten.

— Splendid, de sigur! răspunse Gering; Stetten însă mai adăogă:

— Voi găsi dragă amice ceva și mai frumos.

— Ce o mai fi având în gând? se întrebă Gering.

Cei doi amici se duse spre bordei. Pe la mijlocul cărărușei Stetten se întoarse spre dreapta.

— Să mergem în bordei pe din dos zise el. Înconjurată astfel bordeiul, prin pădure și se apropie de livadă.

Stetten era cu o bucațică mai înaintea lui.

— Ei strigă Gering, apăsăpe țără voe, cunoscând în acele dame pe cele care le văzuse mai înainte prin pădure.

Când cele două dame eși din grădina, Stetten se apropie repede de ele cu gențile.

Acestea, erau Matilda și Ella.

Stetten șopti încetșor câteva cuvinte Ellei, care o făcu să înroșească.

— De sigur, zise Stetten tare! întrebă-i singură.

În timpul acesta Gering îl ajunse. Înainte de a putea saluta pe cele două dame, Ella îi eși înainte și-i zise:

— Oare ceace îmi spuse d. Stetten este adevărat?

— „Da” sau „nu” strigă repede Stetten către Gering. Numai un singur cuvânt „da” sau „nu”! Și el își privea amicul său știind bine că el nu ar fi putut răspunde altceva decât „da”.

Privirea Ellei strălucea. Era o așa privire în cât Gering o simțea că-i străpunge inima, era așa de adănită, așa de naivă, așa de dulce că par' că-l vrăjise pe el! Ea așteptă răspunsul lui care-i se părea că vede și simte, că ea aștepta singurul lui cuvânt: „da”. Și totuși el nu știa de ce anume îl întreba. Dar sensul întrebării era în așa fel în cât îl înțelese foarte bine totul; ea îl întreba cu ochii umezi de lacrimi iar pantul i se ridica și se lăsa și iată că mâna ei tremurândă i-o întinse lui Gering.

— Oare e adevărat Herman? întrebă ea așa de desmădător și plină de dragoste în cât Gering uită pe toți cei din jurul său. El numai vedea pe nimeni afară de ea; i se părea că întreaga lume nu mai este. Se simțea fericit și această fericire îl învinse, prinse mâna ei tremurândă. Și așa de călduros, așa de afectuos îl vorbea el, de par'că nici odată nu-l mai răspunde așa.

— „Da” Ella, „da”.

Și cei doi îndrăgostiți se îmbrățișă.

— Uite, zise Stetten. Mi-am îndeplinit promisiunea? Mi-am îndeplinit-o prea cu prisosință, de oarece eu am promis Ellei numai un singur cuvânt și Gering ia răspuns țrei.

A doua zi când Stetten veni la prietenul său, se miră văzându-l îmbrăcat în haine negre, cu cravată și mănuși albe.

Stetten nu mai avu nevoie de multe explicațiuni, și-l întrebă:

— Te duci la membrul camerei de comort Balding?

— Da.

Și ce vei răspunde domnule Jude, când acesta te va întreba, ce doriți?

— Numai un singur cuvânt, Stetten.

— Și acel cuvânt va fi?

„Ella”.

Dis Esperanto, de Miluță Simion

Eclipsa solară văzută din Paris

Impresiunile unei Românce

În loc de obișnuita mea cronică astronomică, voi publica o scrisoare foarte interesantă cu privire la observarea eclipsei inelare de Soare, de la 4 Aprilie, făcută din împrejurimile Parisului, de către o domnișoară din societatea cea bună a Bucureștilor, o admiratoare a fenomenelor cerești, care posedă și o excelentă lunetă.

Iată scrisoarea în chestiune:

„Am avut astăzi prilejul să văd eclipsa de Soare în împrejurimile Parisului. Fenomenul a fost admirabil și tin să vă spun ceva din impresiunile mele.

Timpul era frumos. De pe terasa otelului de la Saint-Germain-Lage, am urmărit desfășurarea eclipsei, cu ajutorul unui binoclu de teatru, ale căror obiective le îngrisem. Pri-

GALERIA FIGURILOR CONTEMPORANE

B-1 Ermil Pangrati

noul ministru al Lucrărilor publice

mul contact a avut loc la ora indicată în Buletinul societății de astronomie din Franța la dreapta Soarelui, spre sud.

Foarte repede, faza înaintază. Pe la 11 h 15 m încep să observ bine scăderea luminii. De la 11 h 30 m încolo, temperatura scade tot mai mult. La 11 h 50 m, lumina zilei e cu totul schimbată. Mă uit în jurul meu (terasa domină împrejurimile Parisului) și încerc să-mi fixez impresia făcând comparații: Lumină de furtună? Sau ca după apus? Sau când se crapă de ziua?

Sau mai bine zis toate acestea și nici una.

Dar aveai de sigur o impresie extraordinară! Și n'ai timp să analizezi, să te uiți mai bine. Parcă tot mai iute înaintază Luna.

Văd, sau mai bine zis, simt umbra cea mare de la vest, care alungă spre noi. Abia pot urmări transformarea colosală de repede a naturii și a lucrărilor.

Frigul mă cuprinde, un vânt subit, rece, se ridică; se întunecă de-a binele. Vre-o 12 baloane aduse de vânt spre noi, plutesc în ceață.

Ora 12 și 9 m. Sutele de persoane în jurul meu au tăcut. O jumătate de cerc de lumină, foarte strămt, ascuțit la margini, reiese dintr'un glob întunecos. Nași putea defini culoarea.

12 și 10 m. De odală se ivește jos, la stânga, în cornul ascuțit de lumină un punct negru, bine definit, apoi altul și iar altul. Același lucru în cornul opus, sus la dreapta.

Se face lumină la dreapta jos, sub Lună, pe fondul cerului, o lumină roșiatică (aci, marginile lunii luminate pe la spate, nu mi s'au părut netede).

Ziua scade brusc. Simt umbra de la apus, că mă cuprinde. Și acum, cercul de lumină izbucnește jur împrejur în mișcare de tăieturi neregulate: punctetele lui Baily.

Eclipsa e înelară.

La nord, cerul de o dată a devenit de plumb. De la al doilea la al treilea contact, nu cred să fi trecut 3-4 secunde. Luna trece sus la stânga. Punctele lui Baily dispar în ordinea în care au apărut.

Și acum revine lumina Soarelui și parcă mult mai repede, mai deslușită de cât sosise adineauri noaptea. Imediat se urcă temperatura.

Văd foarte bine umbra rece cum fugă spre răsărit, întunecând tot fundul cerului.

Dar noi rămânem iar cu Soare și lumină. Și e mai bine. Intr'adevăr momentul atât de scurt al eclipsei înelare, a fost impunător.

N-am văzut nici coroană, nici protuberanțe.

SCRISOARE DE SARBATORI

Aceleiași femei

*Mă doare singurătatea... Stai închis ca într'un sicriu
Și atât mi-e dor de tine, că nici nu știu ce să-ți scriu.*

*Căci aș vrea să-ți spun în slove tot ce simț și cât mă dor
Amintirile îngropate sub al vremii trist decor.*

*... Pe masă cărți răvășite... un plic roz, uitat, închis
Adresa lui mi-amintește mâna albă ce l'a sczis.*

*Șapte fire de mimoză, șapte crengi de chilimbar,
Îmi reamintesc femeia ce le-a pus într'un pahar.*

*Trei jurnale, cinci reviste sub o șuviță de păr,
Spun c'aceea ce mi-a dat-o m'a iubit în aderăr.*

*Un portret cu fața stearsă, dar cu ochi plini de 'nțeles,
E dovadă pentru tine c'a fost sărutat ades.*

*Note de pian alături. Sérénade d'autrefois,
De-or trece-anii cum trecură... O, Marie... etcetera.*

*Mă nimeriți pentru alții, pentru mine mari averi:
Or-ce lucru-ascunde într'insul taina multelor dureri!*

*Uneori îmi pare casa transformată în muzeu...
Cimitir de visuri moarte al cărui paznic sunt eu.*

*Și de-ascult înduioșarea frunzelor ce la geam plâng,
Știu că mi-ă a bucurie de se mișcă ochiul stâng.*

*Dar destul! Să n'cheiți scrisoarea... Îmi simt sufletul pustiu:
Căci atâtă mi ești de dragă că nu mai știu ce să-ți scriu!*

D. Iov.

Nu cred să fi fost trecerea (de la postul meu) tocmai prin centrul Soarelui, ci puțin mai la nord-est. În toate cazurile, eclipsa a fost complet inelară, foarte clar fiind despărțite marginile Lunii de acelea ale Soarelui. Profilul munților lunari admirabil de bine definit jur împrejur. Mult mai clar decât în desenul făcut cu anticipație în Buletinul francez din Aprilie.

P. S. Am uitat să vă spun că o clipă înainte de totalitate, am văzut foarte lămurit pe Venus la Sud-vest. Familia mea a mai zărit o stea tot la vest (poate Mercur?) și alta la est.

Dacă steaua de la vest era foarte aproape de Soare, era Mercur în adevăr; în ce privește pe cea de la est nu putea fi de cât Saturn, căci o stea luminoasă nu era în acea parte, în afară de stelele Balenel (sud-est) și ale Berbecului (nord aproape)

V. A.

VIAȚA LUI TOLSTOI

Dela moartea apostolului din Yasnâia-Poliana au apărut neșumărate biografii. Una din cele mai bune și mai frumoase scrisori este „Vie de Tolstoi” de Romain Roland publicată de librăria Hachette & C-le. Merită să fie adusă la cunoștința cititorilor noștri.

D. Romain Roland a cunoscut serierile lui Tolstoi chiar dela traducerea lor în franceză în anul 1885-1887, pe când era elev al școlii normale superioare din Paris. Și chiar de atunci a devenit un admirator al marelui scriitor rus. Având o simpatie atât de veche, era chemat deci să ne dea o iconă frumoasă a unuia din cele mai nobile suflete ale secolului.

Tolstoi a trăit o viață atât de intensă, atât de frământată și de bogată cum rare ori se întâmplă. Viața, în care viațul s'a amestecat cu virtutea; toate virtuțile cu toate viciile — da, cu toate viciile, afară de unul singur: minciuna, pe care a combătut-o neîncetat până la ultimele ei redute.

În tinerețe a gustat beția libertății, patimile care se ciocnesc ca norii unei nopți vijelioase, luminată doar din când în când de scâpări amănitoare — crize de iubire și extaz, vedenia Celui vecinic... Apoi seninul celor d'intâi ani de căsnicie. Feric-

rea pe care o dau iubirea, arta, natura și deplina folosință a puterilor sufletesti.

Și apoi frământarea preocupărilor înalte, preocupărilor destinului omeneș. Tolstoi plânge amar viața lui trecută, „crimele” lui din trecut:

„Simț suferințele iadului. Îmi amintesc toată nemernicia mea din trecut și aceste amintiri nu mă părăsesc, îmi otrăvesc viața. Deobicei îi par rău omului că nu păstrează memoria după moarte. Ce fericire că-i așa! Cât aș suferi dacă în viața cealaltă mi-aș aminti tot răul pe care l-am săvârșit pe pământ!”

Și, în cele din urmă, Tolstoi își dă seama că nici la bătrânețe n'a ajuns să poa de acord fapta cu gândul, să-și înfruptească ideile, să-și trăiască doctrina. Epoca cea mai dramatică din frământata lui viață. Timp de 13 ani bătrânul Tolstoi e muncit de gândul de a-și părăsi familia pentru a trăi în plină înțelegere cu el însuși, cu preceptele lui.

S'a găsit printre hârtiile lui Tolstoi o scrisoare admirabilă, pe care o destinase soției sale. Poartă data 8 Iunie 1897. Îmi pare rău că n'am loc s'o transcriu toată:

„De mult timp, scumpă Sofie, sufer din pricina neîmpăcării vieții cu credințele mele. Nu pot să te silesc a-ți schimba nici traiul nici deprinderile tale. N'am putut nici să te părăsesc până acum căci gândeam că prin depărtarea mea aș lipsi copiii, prea tineri încă, de unica influență pe care aș putea-o avea asupra lor și că v'aș prichui tuturor multă suferință. Dar nu mai pot urma să trăiesc cum am trăit 16 ani din urmă, când luptând împotriva ta și necăjindu-te, când eui însumi căzând în ispită, copleșit de influențele care mă înconjură și cu care m'am deprins. M'am hotărât acum să fac ceea ce voiam să fac de mult timp: să mă duc... După cum indienii au ajuns la mal șeaizecilea an, se duc în pădure, după cum fiecare om bătrân și religios dorește să închine ultimii săi ani ai vieții sale lui Dumnezeu — iar nu glumele, jocurilor de cuvinte, clevețirilor, tenisului, tot astfel și eu, ajuns la șaptezeci de ani, doresc din toate puterile sufletului meu liniștea, singurătatea, și dacă nu o deplină înțelegere, cel puțin nu atâta nepotrivire între viața și conștiința mea... Vă rog dar să mă erțați, dacă fapta mea vă întristează... — Adio, scumpa mea Sofie. Te iubesc.”

Dar după ce a sfârșit scrisoarea, în loc s'o trimeată soției, o ascunse

printre hârtiile lui... Hotărârea lui slăbișe. Refuzarea însă nu l-a părăsit. Se întreba adesea:

— Ei bine, Leon Tolstoi, trăiești tu după principiile pe care le predicți? Și răspundea zdrobit:

„Mor de rușine, sunt vinovat, merit disprețul... Totuși, comparată viața mea de altă dată cu cea de acum. Veți vedea că mă silesc a trăi după legea lui Dumnezeu...”

Pe urmă aproape de moarte repeta:

„Nu sunt un sfânt, nu m'am dat niciodată drept sfânt... Dar dacă mă socotiți ca un om slab, atunci apar ceea ce sunt în realitate: o ființă de plâns, dar sinceră, care a dorit într-una și din tot sufletul și care dorește încă să ajungă un om bun, un bun slujitor a lui Dumnezeu.”

Chinuit de aceste remușcări a dus-o până în ultimele zile, când luă, poate în frigurile morții, drumul pribegiei, bătănd la ușa unei mănăstiri îndepărtate. Dar nici acolo n'au liniște decât o noapte, fiind descoperit. Fugi mai departe, dar pe drum fu doborât de greutatea anilor și, după o scurtă boală, Duminică, 20 Noiembrie, 1910, veni și pentru dânsul „izbăvirea”, moartea, moartea binecuvântată.

Aladin.

CARMEN SYLVA

PIETRELE DOAMNEI

În nordul Moldovei se află o proprietate regească, căreia îi zice Broșteni.

Acolo se mai găsesc și acum păduri în care n'a pătruns încă toporul, în care deabia a pătruns căte un om.

Una din excursiunile cele mai frumoase, ce ar putea face cineva, este să meargă cu pluta din Transilvania prin Dorna, Broșteni, Hangu până la Piatra în jos pe Bistrița care, îngustată între două stânci înalte, și umbrită de fagi și brazi uriași, serpuște înainte cu lîmpedele-i unde.

Pe acolo coboară zilnic sute de plute cari trec din Bistrița în Siret, spre Galați, unde lemnele sunt lucrute într'unul din cele mai mari ferestre cu abur ale Europei, pe urmă încărcate pe Dunăre, de unde iau drumul spre Panama, pentru ca să fie întrebuințate acolo în construcția canalului.

Tărani sunt nespus de frumoși, înalți și bine făcuți, cu părul negru, cu nasul drept, cu ochii adânci și căprui ori negri. Ei coboară torontul lîmpede, cărmind plutele cu mare dibăcie; sunt îmbrăcați cu cămăși albe, cu pieptare cusute cu flori, și au căciuli albe ori pălării largi de pășă cu marginile împodobite tot cu flori. Uneori, la căderile de apă prin cari trebuie să treacă, partea dinainte a plutei se confundă într'atât încât omul care stă în față, ajunge în apă până la brâu. Dar rămâne atât de nemișcat și de nepăsător, ca și cum nu s'ar fi înțâmpnat nimic. Ochiul său pândesc depărtarea și fluviul cel repede, și n'au vreme nici măcar să arunce o privire asupra hainelor muiate.

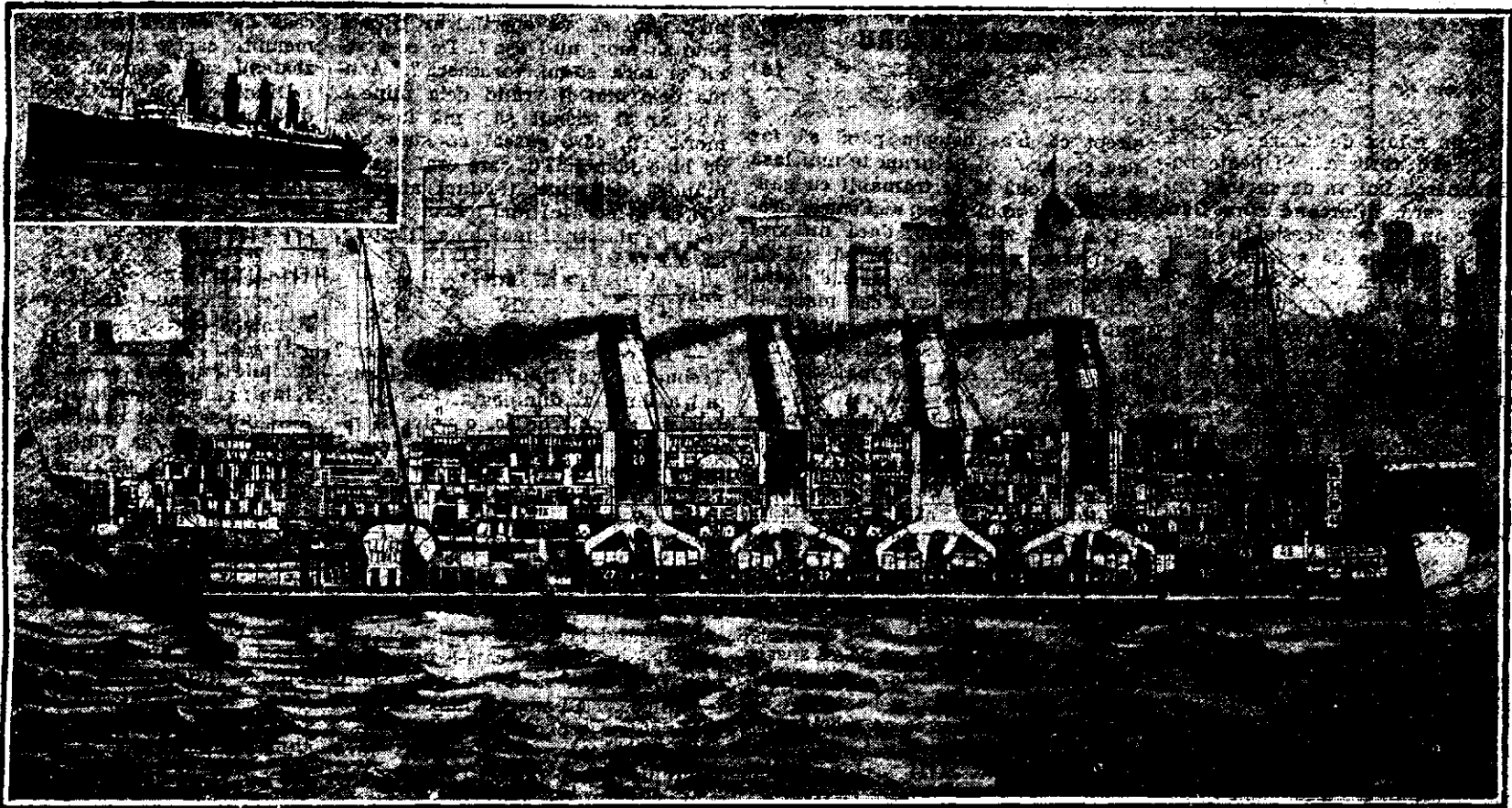
Ori de câte ori se deschide câte o vale deacurmezișul, de lasă să se arunce câte un părau spunegând în Bistrița, de o parte se înalță pe-a grămada de copaci Ceahlăul, de alta apar Pietrele Doamnei, ca și turlele unei biserici gotice. Excursiunea aceasta este într'adevăr minunată, și oricine a trecut peste munți călare și s'a întors pe plută, a rămas încântat.

Dar în anul 1538 locurile acestea nu erau așa frumoase și vesele ca acum. Pe Bistrița nu mai coborau plute, căci din vale urcău zgomote de arme. Femeile și copiii fugeau de prin sate de se ascundeau în pădurile cele mai dese, căci strigătul de groază: „Vin Turcii!” zbura din loc în loc.

Sultanul Suleiman pornise să pustiască Moldova; i se pusese în potrivă viteazul Domn Petru Rareș, dar

Marele vapor transatlantic „Mauretania“ al companiei Cunard

care are multă asemănare cu vaporul naufragiat „Titanic“

Acest vapor are o lungime de 240 metri. Iată cum sunt împărțite apartamentele (de a stânga spre dreapta): 1) Salonul de fumat. 2) Bordul inferior. 3) Mașina cârmii. 4) Bordul pentru preumblare, cl. II cu salonul. 5) Poșta. 6) Magazia pentru bagaje. 7) Tancurile cu apă de băut. 8) Sala de mâncare, cl. II. 9) Sala de recepțiune. 10) Sacii de poștă. 11) Cafeneaua-verandă. 12) Bucătăria. 13) Turbina pentru mișcarea înainte. 14) Turbina pentru mișcarea înapoi. 15) Cartierul fochiștilor. 16) Sala de fumat cl. I. 17) Hala mașinilor. 18) Platforma pentru mașiniștii. 19) Bordul de la soare. 20) Bordul pentru preumblare. 21) Bordul de sus. 22) Bordul-Salon. 23) Bordul principal. 24) Grill Room și camera de muzică. 25) Salele de mâncare cl. I. 26) Ventilatoarele. 27) Cazanele. 28) Stațiunea Marconi. 29) Sala scârilor. 30) Ascensoriile. 31) Sala de lectură cl. I. 32) Sala cl. I pentru copii. 33) Tancurile cu balast. 34) Camerele pentru oșteri. 35) Puntea de comandă. 36) Sala de mâncare cl. III. 37) Apartamentele de dormit cl. III. 38) Cărbuni. 39) Camera căpitanului. 40) Sala de fumat cl. III. 41) Camerele pentru pasageri cl. III. 42) Frigoriferele. 43) Mărfuri. 44) Reservoarele cu apă de băut. 45) Camerele intendentului. 46) Camerele matrozilor. 47) Bordul de jos. 48) Mărfuri. 49) Depozitul de lanțuri.

fusesse bătut de mai multe ori. Turcii intrară în capitala sa, Suceava, și înaintau spre Piatra arzănd, ucigând și jefuind tot. Era o groază în biata Moldovă; par'că venise în vârtej care luase tot după el și nimicise ce nu putuse lua. Turcii nu voiau să știe nici ce era iertarea, nici ce e mița; tăiau copii și omerau femeile pe care nu voiau să le ia cu dânsii, și era cu mult mai bună moartea pentru ele de cât robia la turci.

Nu se mai vedea nici o vită, nici un bob de grâu, nici un fir de iarbă. Petru Rareș trebui să fugă din Piatra cu restul armatei nimicite și să caute s'o puie la adăpost la Iesle, pe Bistrița în sus, unde poate se mai găsea hrană pentru oameni și cai. Numele de Iesle, care înseamnă ieșle de cai, e pus ca să se amintească că acolo poposea cavaleria.

Pe copiii îi trimisese la cetatea Ciuceu, dar Elena Doamnă nu voise să se despartă de ei.

— Pe mine n'au să pue Turcii mâna, zicea ea; și de tine nu mă deslipesc!

Și găsise refugiu ceva mai sus de Hangu, în biserică dela Călugăreni.

Bisericiuța aceea mică era ascunsă sub o stâncă uriașă, despre care se zice, că diavolul ar fi rupt-o din vârful Ceahlăului, ca să oprească cu dansa cursul apei Bistrița, dar tocmai pe când da să ridice piatra, cântă cocoșul și o lasă repede să cadă acolo unde e acum, ca să fugă să nu îi apuce lumina zilei.

Doamna Elena cea frumoeasă sta la umbra stâncei care par'că era gata să se prăbușească și aștepta. Ea își ținea ochii și asculta cât putea; nările ei subțiri tremurau din vreme în vreme, și la față, aci se roșea aci se îngălbenea.

— O, ce rușine, să fii învins, zicea călugărului care păzea biserica, — un călugăr bătrân cu barba albă ca zăpada, și care tocmai venea spre ea.

— Numai moartea nu schimbă, dar tricoale toate se pot schimba, răs-

punse el foarte liniștit.

— Pentru noi nu se mai schimbă zise Doamna cu infocare. Suntem pierduți. Și poate că și tu, bătrânule, vei fi străpuns de vre-un iafgan turcesc.

— Se poate, răspuse bătrânul. Atunci se auzi foarte deslușit un tropot de cai pe pietrele desprinse, și se ivi Rareș alergând spre nevastă-sa, cât putea calul, și urmat de o ceată mică de călăreți.

Se opri numai atât, cât să o ia sus pe cal și, fără să zică o vorbă porni înainte de a lungul râului.

Turcii îi goneau de pe urmă.

Atunci le eși înaintea într-o strămoare călugărul cel bătrân. Căii turcilor își ascuțiră urechile și se ridicară în două picioare.

— Stați! strigă el. Încotro vă duceți?

— Vrem să prindem pe Rareș. S'ad pus o sută de galbeni pe capul lui! Spune-ne unde e, ori te ucidem!

Călugărul le făcu din cap semn să se ia după el și apucă printr-o vâlcea pe un drum care începu curând să urce repede peste stânci și trunchiuri de copaci, și pe urmă se afundă într-o pădure în care nu putea pătrunde omul.

Călăreții îi urmară câțiva pe căii lor mici, slabi ca niște pisici, dar pe urmă începură să cerceteze și negăsind nici o urmă, crezură că protoul i-a amăgit și atunci își vărsară focul pe el; îi rupseră hainele după dânsul, și-l răstigniră pe un trunchiu de copac răsturnat. Pe urmă plecară în goana cailor. Buzele bietului bătrân se învinețiră, dar ele tot îngănă:

— Și dacă nu pe cruce, dar totuși pironit. Și dacă nu pentru omenire, dar totuși pentru țară!

Pe urmă închise ochii și îndură fără tăgăuire moartea înceată și plină de suferințe.

Fugarii ajunseră repede pe o cărare îngustă în pădurea de la Broșteni. De aci încolo spre Rarău drumul se făcea tot mai greu, și numai cine cunoștea bine vadurile, putea să

treacă de atâtea ori râul fără să i se întâmple vre-o nenorocire. Dacă izbutea să scape nezărit li se pierdea urma. Calul Domnului începuse să obosească tare purtând îndoita-i sarcină, și de geaba îi izbea Rareș cu pînții căci nu mai putea să fugă, dar scotea câte un horcăit trist.

— Măria ta, zise Doamnei un om din ceată, ia calul meu, că eu rămân în urmă!

Doamna se împotrivi.

— Curând, Măria ta, cu pe urmă o fi rău strigă el; și ridică pe Doamna din brațele soțului ei, o așeză pe calul lui; apoi pieri în langetul de pădure, fără să aibă Doamna vreme a-l mulțumi.

Acum drumul se depărta. Bistrița se suia în sus spre Rarău, unde și astăzi o mănăstire mică înconștințeață despre fuga lui Petru Rareș.

Departo îi chemau cele două stânci ca turlele de biserică; acolo era o peșteră unde se puteau ascunde.

O pădure de nepătruns îi împresura. Din trunchii răsturnați dădeau alți brazi uriași. Inflecarea clipă alunecau pe mușchiul des și de multe ori picioarele îi se afundau tare în lemnul roșu, putred al câte-unui trunchi bătrân, care semăna a burete și care se făcea praf.

De odată se pomeniră cu un trosnet, o cutremurătură și o horcăială în față, și, din pădurea cea deasă, se repezi un zimbru cu coarnele plecate în jos tocmai spre calul pe care călărea Doamna și care se ridicase în două picioare și apoi căzuse pe spate cu frageda-i povară. Se pregătea să se repeză dobitoacul a doua oară asupra Elenei; dar Rareș, dintr-o săritură, fu în fața lui, și cu o putere uriașă puse mâna pe coarnele pline de sânge și le suci de rupse ceafa monstrului. Pe urmă scoase pe Elena de sub cal.

— Poți să umbli? o întrebă el blând, ca și cum nu se întâmplase nimic. Ea se agăță de el.

— Până la capătul lumii zise ea. Dar obrazii erau foarte galbeni.

(Va urma)

AGONII CE MOR IN UMBRA

de M. Alexandrescu

MATER

Tie, mamă!

Din anul stins al altor vremuri
In taină par'că se distramă
Tot șirul clipelor acele
Când mă strângeai la pieptu-ți, mamă.

Ti-ai și-acuma răsuflarea
Și-ți simți și buza la ferbinte
Și rugăciunea cea de seară
Când mă învățai să fii cuminte.

Și când cântând cu șoapte sfinte
Salungi din preajma mea păcatul,
Făcând cu mâna semnul crucii
Îmi închinai smerița patul.

Iar azi mă doare amintirea
Și-mi umple sufletul de jale
Când mi s'arată ca prin ceață
Icoana frumuseții tale.

Și te priveș: o nchipuire
Cu buze reci, cu fața mută,
Și nu-ți mai văd nici ochii gateși,
Nici lineretea la pierdută.

Și necet din anul altor vremuri
In taină par'că se distramă
Tot șirul clipelor acele
Când mă strângeai la pieptu-ți, mamă,
Iași, 1911.

PUSTIU

In spre fereastră cu zăbrele
De câte ori n'am tot privit,
Dar vântul albelor perdele
Nu s'a mișcat, n'a tresărit.

In casă stinsă e lumina
Și nu mai văd înflorată
Să-mi mai suradă blând la geamuri
Frumoșii ochi ce m'au uitat.

Și-i tot pustiu, și de s'aude
Doar pașii vr'unui trecător,
Și-atuncea lacrimile mele
Se 'ngrop în ochi-mi triști și mor.
Bacău 1912.

EDMOND SI JULES DE GONGOURT

SORA FILOMENA

TRADUCERE DE

MICHAEL NEGRU

— U R M A R E —

16

După un minut de tăcere :

— Am să-i vorbesc... Și poate bună ziua Dumnezee! Imi va da cuvinte bune... zise sora, întorcând spre Barnier un chip pe care acesta fu mirat văzând o expresie de suferință.

Barnier intră în odaia sa.

Toată ziua și-o petrecu răscolind trecutul acestei iubiri care nu murise; și amintiri turburătoare se ridicau în el, amintiri cari aveau mirosul aspru al floarei de câmp și al fructului de pădure.

În tot momentul îi cuprindeau dorinți furioase de a se duce să vadă pe Romaine, dar nu îndrăznea să se ducă la patul acela; îi era teamă de o vorbă, de o întrebare, și mișcarea îl supăra.

Se gândea că sora trebuia să-i vorbească, și tremura gândindu-se că s'ar putea să nu reușească, să n'o poată hotărî pentru operație.

O clipă în urmă, se încredința că sora izbutise, și atunci, gândindu-se la a doua zi, îl cuprindea fiori. Își spunea că locul său era aproape de Romaine, că trebuia s'o ajute pe soră, s'o sprijine împotriva slăbiciunii sale, că trebuia să-i vorbească, să-i spună că operatorului îi va fi milă de corpul ei adorat...

Și rămânea pe loc, simțind că-i lipsesc puterile, fără voie lăsând să-i fugă ochii spre oțelul rece al instrumentelor din trusa sa...

XXXII

În sala Sfânta Thereza două femei vorbesc din paturile lor, una care broda fuste și una bătrână, a căreia figură era străbătută de o bandă care-i acoperea amândouă ochii.

— Ia ascultă, brodisto, mai e mult până să se facă ceasurile patru?

— Apoi acum e patru, te cunoaște după lumina zilei... se vede...

— Se vede... bine zici... când poți să vezi...

— Ah! așa e!...

— Dar de ce nu s'o fi auzind azi sora Filomena? De obicei, i-așa de punctuală...

— O fi având ceva... Azi dimineață nu prea avea înfățișare bună... N'ai văzut și d-ta: n'a chemat-o pe micuța dela No. 5 să-i dea ceva, cum face de regulă... Ah! ba iat-o!... E lângă No. 29... Fata de gardă mi-a spus că trebuie să-i taie ceva, mâine, lui 29... De-ai stăruie pe lângă ea, vrea s'o hotărăscă... Ce-i spune, ia vezi, că ești mai aproape decât mine.

— Nicî vorbă, o aud!... E ciudat... are un glas care par'că nu-i al ei... știi glasul ei bun... glasul-ăla cu care când îți vorbește face din tine ce vrea...

— Ah! Doamne, poate că din pricină că trebuie făcut lucrul în grabă, și bolnava nu primește... Când are vreme, nu te ia cu repezeala... Asta o știi eu, am băgat de seamă de când sunt aci... Te ia cu încetul, domol... Sunt răutăcioși, zău!... Ei văd numai decât, au un ochi anume făcut pentru asta, și dacă ești dintre cele *nervouse* cum zic ei, apoi vreme de două sau de trei zile îți tot spun mereu... adică nu-ți spun nimic: „O să vedem noi... Trebuie să vedem...”

Cu vorbe d'astea te ia... Și tu, tu nu știi pe ce lume ești... te operează? nu te operează?; asta n'are aface, mîntea ta lucrează, te obișnuiești cu gândul, intră ideea în sufletul tău... După ce te văd în starea asta, încep să-ți spună cu blândețe, fără să aibă aerul, însă: „Ei, în locul d-tale...” sau „vezi, dacă mi s'ar întâmpla mie să fiu cum ești d-ta...” ori „poți să faci ceva vrei, dar eu îți spun

drept că n'as aștepta până să fac așa și așa...” Și pe urmă te mai lasă o zi ori două să te frămânți cu gândurile-asta, și apoi i-azii: „Femeie, dragă, eu nu zic nimic; dacă nu vrei să-ți tăem asta, bine, dar să știi că, dacă nu ți-o tăem, te duci...” Asta, pricepi, îți dă lovitura cea mare, și cum după câteva zile ești întinsă pe masa lor, dorești să sfârșești cât mai curând... Așa ți-e mai rău de cât altfel...

— Ia ascultă, ce-i răspunde, auzi?... Vezi, se hotărăște?

— Așa... Nu spune lucrul mare... Îngână... Vorbește de corpul ei. „Sărmanul meu corp” asta e tot ce spune... Ah! dar iată, sora îi vorbește aspru... Ei, pe mine nu m'ar fi hotărât ea, dacă m'ar fi luat așa... Doamne Sfinte! îi vorbește de moarte.

— Păi, vezi... dacă nu te-ar speria nișel, nu te-ar mai hotărâ niciodată... Ah! a isprăvit!... Iat-o pe soră... În adevăr are înfățișarea că e bolnavă...

XXXIII

A doua zi la ceasurile unsprezece, două infirmieri cu cascheta însemnată cu două litere roșii A. P. duceau un pat pe care era culcată o femeie palidă, cu înfățișarea abătută și ca imblânzită, cu privirea spăimântată, cu liniile feței contractate de durere, cu fața plină de o teamă sfioasă și aproape rușinoasă.

Internul, sora Filomena, ajutată de o fată de gardă, o culcară din nou cu mii de precauțiuni; și când Romaine fu în pat, cu capul înălțat pe pernă ridicată, cu brațul drept sprijinit de o pernă și depărtat de corp, o expansiune neașteptată urmă intrănsa după hotărârea puterilor morale, după acest fel de supunere, de frică, de rușine, care-i face pe operați să semene, după operație, cu niște copii cari s'au hotărât să fie cuminiți.

— Te iubesc, Barnier! zise ea, și nu potop de cuvinte dragăstoase îi eși din gură, ca o ploaie de sărutări, cu o expresiune de patimă aproape sălbatică.

Barnier îi făcu semn să tacă, și, după ce-o sfătui să fie foarte liniștită, părăsi repede sala, în vreme ce la piciorul patului se punea o hârtie pe care era scris:

Operată la 7 Februarie

Pe scară se întâlni cu Malivoire.

— Vii să mănânci?

— Nu, răspunse el, azi dimineață nu mi-e foame.

Și grăbindu-se să intre în odaia sa, căzu pe fotoliu; era și vremea: picioarele nu-l mai țineau.

Atunci corpul acestei femei se ivi înaintea lui, fără ca el să-l poată a-lunga.

Ochii lui se odihneau pe sânul acela de fată, mic, plin și fraged, pe care capul său dormise; bisturiul său pătrundea în el, mâna sa împingea oțelul într'insul...

Și vedea groaznicul elipe nu se sfârșea; totul reîncepea, și operația pe care o făcuse i se părea că o face din nou, și apoi iar!

Sortul îi era plin de sânge; nu băgase de seamă. Îi aruncă departe de el și se sui în sala S-ta Thereza.

Văzându-l, Romaine îi trimise un zâmbet din maril ei ochi pe cari-i deschise pe jumătate, unu din acele zâmbete cari nu vor să vorbească, zâmbete cu cari bolnavii cer să-l lași suferințelor lor, să-i lași gândurilor, tăcerii, odihnei.

Se înapoe de mai multe ori. Romaine avu mereu același zâmbet de dulceață de somnolență și de lene.

La cea... într-o vizită, noaptea:

— Barnier, îi zise ea, eu un glas așa de slab că internul fu nevoit să se aplece asupra ei spre a o auzi, m'ai văzut, tu?... Mi-ai văzut corpul... după... E îngrozitor... E mare de tot, nu?... Am să vă sperii... ar fi mai bine să mor, nu-i așa?... De ce-a venit și sora să-mi vorbească?... Acuma ce-o mai fi vrând dela mine?... Ah! ar fi trebuit să mă lase să mor... Tu, care găseai că sunt așa de bine făcută... Tu, care erai așa de mândră de mine, ți-aduci aminte? N'o să ai curajul nici măcar să privești locul... Ar fi mai bine, îți spun, să sfârșesc!

XXXIV

— De ce te miști așa, copila mea? Trebuie să stai liniștită, zise chirurgul a doua zi dimineața.

Ei se apropie de ea, o privi, îi pipăi pielea; apoi, descoperindu-i pieptul, o auscultă îndelung.

— Domnule Barnier, d-ta nu simți nimic anormal... la inimă... în plămâni?

— Nimic... nimic.

— Ca și mine... Merge bine, copila mea.

Ajungând la capătul sălii, chirurgul zise internilor cari-l urmau:

— Domnilor, vă anunțasesm că nu e clinică... Mi-am schimbat părerea... să ne scoborâm.

Și când internii și elevii fură împrejurul lui, rânduiți pe treptele amfiteatrului, el spuse:

— Domnilor, vreau să vă vorbesc de bolnava dela No 29. Operațiunea, încredințată de mine unuia din d-voastră, a fost perfect făcută...

Ei n'as fi făcut mai bine ca d. Barnier.

O văzurăți pe acea sărmană femeie; ați băgat de seamă grija pe care am pus-o auscultând-o; am voit ca d. Barnier să repete auscultarea, și, ați auzit, amândouă ați găsit toate organele în starea lor normală...

Operata n'are nici flegmon, nici erisipel, nici simptom de peritonită, de pleurezie, de pericardită sau de lesiune abdominală... Nu e nimic care să trebuiască să ne înspăimânte, și cu toate acestea vă voi spune că sunt plin de teamă...

Trbuie să recunoaștem, domnilor, ori cât ne-ar fi de greu, urmă chirurgul cu tristete, știința noastră, experiența noastră întălesc uneori taine cari-și bat joc de ele și le îngenuchie, taine despre cari nu știm nimic, cu toate studiile noastre, taine în cari nu vedem nimic, cu toată strădania noastră, și despre cari nu putem spune decât vorba aceasta: un accident! pentru că n'avem decât acest cuvânt care să înfățișeze necunoscutul...

Am mai avut, acum vreo cinci sau șase ani, o bolnavă operată pentru aceeași afecțiune; a doua zi după operație o găsi chinuită, neliniștită, turburată, arzătoare, mișcându-se neîncetat; încolo nici cea mai mică neregulă internă mai mult ca la bolnava de astăzi. Ea muri însă după trei zile, și autopsia nu-mi lăzauri de fel pricina morții ei, nu-mi arătă nici o alterație materială...

Domnule Barnier, iată-te înștiințat... urmărește-o bine pe bolnavă... și tratamentul, înțelegi, cel mai energic...

XXXV

— De băut, dați-mi de băut! zise Romaine către intern, când acesta veni lângă patul ei. Ah! nu sunt bine!

Nu făcea altceva decât se mișca, se frământa sucindu-și pe jumătate capul pe pernă, întinzându-și și strângându-și brațele, ridicându-și un picior și lăsându-și în jos pe celalalt.

Se plângea că se înăbușe, se plângea de dureri sub rinichi, de o zdrobire generală a corpului.

Barnier petrecu toată ziua și toată

noaptea, îngrind-o, veghiând-o, combatând violența răului cu violența leacurilor: nu putu să domolească această turburare, nu putu să liniștească aceste friguri, să potolească această sete, să adoarmă într'un ceas de odihnă neliniștea acestor membre cari mereti și neîncetat se zbăteau sub așternut.

Dimineața, la vizită, chirurgul ridică pasamentul. Nu era nici o desordine la rană.

Dar bolnava era într-o exaltare care se apropia de delir, și orice nădejde era pierdută...

XXXVI

Romaine nu-l mai vorbea lui Barnier.

Deodată, în cursul zilei, ea îi luă mâinile cu furie și pe neașteptate, înlănțuindu-și degetele în ale lui, agățându-se de el cu toată puterea și cu toată privirea ochilor ei mari în care pupila nu mai era decât un punct negru în alb.

— N'am să mor, nu-i așa, Barnier?... zise ea cu un glas sacadat pe care înăbușirile o tăiau și care urma. Nu vreau să mor... Știi bine că aveam cincisprezece ani. A venit popa; era acolo... Dar bine voi aștia d'acel la ce mai sunteți doctori?... Oh! te știu bine, n'ai să mai îmi scapi acum... Ascultă, nu-mi pasă că nu mai sunt frumoasă... făco-ți-mi tot ce credeți... numai să trăesc... atât doar, să trăesc! să mai trăesc!

Apoi, abia sfârșind aceste cuvinte, respingând cu groază mâinile lui Barnier pe cari le ținea ca într'un clește:

— Oh! măcelarule, cum mai lucreați... cum mai tăiați!... Pentru voi e carne, și alt nimic!... Lasă-mă în pace, haide!... Sunt mulțumită că ți-am dat drumu... aș fi voit să fi petrecut mai mult... să mă fi bucurat mai mult și să te fi înșelat mai mult.

Și avu un zâmbet care se sfărâma numai decât.

— Romaine! Romaine! te rog, zicea Barnier.

Dar muribunda reîncepea să se agațe de el, pipăindu-i lungul brațelor cu mâinile sale cari căutau să se agațe.

— Celelalte?... ce-mi pasă de ele, de celelalte?... Să moară toate!... Eu sunt tânără... am stofă... e păcat de mine... eu nu sunt prăpădită... Pe la noi oamenii trăesc mult... eu sunt voinică... niciodată n'am avut nimic... Străbăteam poduri, iar na când îngheța, fără să am pe mine decât cămașa, Sămbetele la Operă, ți-aduci aminte?... Dar ce tot are căteava asta de soră de se învârtește pe aici?... Ah! cum o să-mi mai răd de oastea când o fi să mă duc... Dumnezee! cât sufer!... Mi-e sete de tine!... Ah! măcelarule, dacăș fi avut carnea ta lângă dinții mei în momentul acela, ai fi văzut cum mușc. Ah! dați-mi de băut... să bea... dați-mi! Mi-e limba ca de lemn!...

Bău, degetele i se desfăcură, și apoi căzu într'unu din acele somnuri de nimicire cari par că încearcă moartea asupra acelora cari au să moară.

Barnier era la capătul sforțărilor. El fugi.

Sub perdelele patului unei bolnave, auzi în treacă glasul sorei Filomena care zicea:

— O! dar e în adevăr îngrozitor... Femeile astea n'ar trebui primite aci... Ar trebui puse în celule... Ar muri cel puțin fără să facă scandal...

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apărea Duminică viitoare.

Cronica științifică

ALIMENTAȚIE, HIGIENĂ

Consumarea cărnii ce provine de la vite bolnave

Fapt de scumpetea din ce în ce crescândă a alimentelor și în special a cărnii — de care sarcina aproape nu se mai poate apropia și totuși nu se poate lipsi, căci vegetalele, ori cât ar susține vegetarienii nu pot constitui o hrană reparatoare a forțelor — în toate țările s-a permis punerea în consumație a cărnii ce provine de la vite găsite suspecte de tuberculoză, după ce însă a fost sterilizată.

În timpul din urmă consiliul de igienă și salubritate al Senatului (Paris) a permis să se instaleze — după exemplul multor orașe din Germania și câtorva din Franța — un autoclav pentru sterilizarea cărnii ce fusese găsită suspectă, la inspecțiile sanitare.

Parte ciudat la prima impresie, că se pune în consumație carne de la vite bolnave. În această privință dr. Vasilescu, bacteriolog al Capitalei, a publicat un articol în care critica acest procedeu aplicat la noi în țară.

În rev. „La Nature”, 2) Doctorul Cartaz publică un studiu în această privință.

Toate consiliile de igienă și inspecțiile sanitare au dovedit că aceste cărnuri, trecute prin autoclav (aparat de sterilizare prin vapori sub presiune) nu prezintă absolut nici un pericol.

În Paris, într-un an, după ultimele statistici:

252.250 boi dând 9114700 kgr. carne
294000 vitei dând 20853800 kgr. carne
1.900.000 oi berbeci, dând 39.355.400 kgr. carne;
430.000 porci dând 31.757.000 kgr. carne.

Din aceste animale, mai ales din boi, s-au oprit 1339 ca absolut cu tuberculoză generalizată și 1225, parțial suspecte de tuberculoză, reprezentând 285.000 kgr. pentru I-a serie și 46.000 kgr. pentru a 2-a.

Nu toate vitele suspecte sunt atinse de tuberculoză generalizată și apoi carnea, mușchii, foarte rar conțin microbii tuberculozozilor.

Experimentându-se cu animale cari au ingerat (consumat) acești microbi, n-au luat mai nici odată boala.

Deci, acest pericol, după dr. Vallin, e negliabil când carnea nu prezintă leziuni specifice. Și chiar dacă ar fi, prin sterilizare, — ferbere prelungită — această carne devine nevădită. În Belgia vinderea acestor cărnuri, s-a ridicat în doi ani la 2 milioane kgr. în 14 orașe diferite. În Germania mai toate abatorii au aparate sterilizatoare, refăcându-se alimentației cantități importante de carne, fără nici un pericol.

Trebuie tăiate bucăți de 3—4 kgr., iar grosimea să nu fie mai mare de 10—12 cm. Timp de 2 ore se supune la sterilizare cu vapori sub presiune la 110—120 gr. Această nu-i schimbă rău nici aspectul, nici calitatea, gustul nu se schimbă fiind mai bun ca al rasolului. Se înțelege că serviciul sanitar nu va permite sterilizarea tuturor cărnurilor de vite tuberculozate, nici găsite cu alte boale.

Partea economică merită să fie relevată; carnea s-a scumpit în toate țările, ca și la noi, în anul din urmă, ridicându-se aproape la 2 lei kgr. de carne bună.

Abatoarele germane vând carnea fiartă cu aproape un fr. kgr. de porc și 0.75 cea de vacă. La noi ea poate fi mult mai scumpă, aducând mare plăcere săracimel.

Dim. A. Oltaru
Inst. Pasteur, Paris.

1) „Rev. Farmaciei”, Dec. 911.
2) „La Nature”, Martie 912.

Ilustrația noastră colorată

Bombardarea Dardanelor de escadra Italiană

O escadră Italiană compusă din mai multe vase de război a primit ordin să treacă ca să bombardeze intrarea în strâmtoarea Dardanelor, care după cum se știe este bine fortificată.

Vaselor italiene de război au tras numeroase focuri asupra forturilor de la intrare, dărâmand mai multe clădiri și făcând 2—3 victime omenești. Bateria forturilor turcești au răspuns trăgând focuri asupra escadrelor italiene. Numai un singur vapor italian a fost puțin avarat.

Din cauza acestei bombardări Poarta otomană a închis strâmtoarea Dardanelor, astfel că nici un vapor nu mai poate trece pe acolo, ceea ce pricinosește pagube colosale comerțului internațional. Se crede că în urma protestului Puterilor, se va permite trecerea prin Dardanele.

Căsătoriile în vechia Franța

Scriitorul francez G. Dupont se ocupă într-o broșură cu căsătoriile în vechia Franța. În timpul cruciatelor, scrie Dupont, când influența persoanelor nobile regenera societatea feudală și moravurile, căsătoria era o chestiune foarte simplă. Regele Thierry de Maurienne — se spune într-o veche poezie franceză — avea o fiică, care încă la vârsta de 8 ani era atât de frumoasă, încât n'avea să se teamă de rivale (în o sută de țări). Și regele zise ducele de Garin:

— Nobile senior, nu știu cum să-ți mai arăt dragostea pe care o am față de d-ta, căci mi-ai păstrat această țară. Mai înainte de a muri, voesc să-ți dau răsplata pe care ți-o datorez: ia-ți fiica mea Blanchefleur cu fața senină. Ți-o dau d-tale.

— Sire, răspuse Garin, o ia! Nu trebuie să ne mirăm de vârsta fetei Blanchefleur, căci pe vremea aceea se întâmpla adesea ca fete tinere de 12 ani să se căsătorească cu băieți de 14 ani. Mulți copii erau logodiți în cea mai fragedă vârstă, când abia puteau să umble.

Tot ce era femenin era considerat ca minor, și astfel se întâmpla că chiar femele tinere erau puse sub tutelă. Următoarea scenă s-a întâmplat în palatul contelui de Flandra: Balduin chemă pe sora sa. Când ea intră, toți se ridicară în picioare. Balduin o apucă de mână și o întrebă:

— Voesti să conversăm puțin? Cum îți merge?

— Foarte bine, slavă Domnului!

— Sunt foarte vesel! Voesti să dai mâna unui bărbat?

— Un bărbat! Ah, frate, tu spui asta? Am pierdut pe bărbatul meu acum o lună. Am un copil frumos de la el. Și ce va zice lumea când voi lua un alt bărbat?

— Trebuie să ascuți, dragă sora, căci soțul pe care ți-l dau, este mai bogat decât cum a fost soțul tău din-tăi. El este viteazul Fromont.

— Atunci, dragă frate, voi face ceea ce dorești tu.

Și Balduin făcu un semn lui Fromont, care se afla în apropiere, și-i zise:

— Vino încoace, nobile și viteaz cavalier. Veniți aici toți cavalerii viteji cari sunteți amicii noștri.

Zicând acestea, luă mâna dreaptă a doamnei, care devenise cam palidă și o puse în mâna dreaptă a cavalerului Fromont.

Imediat după aceea plecară cu toții la biserică, unde se și căsătoriră.

Așa se făceau căsătoriile în timpul domniei feudale, când nu se ținea socoteală de voința și de sentimentele femeii, care trebuia să asculte. Din cauza aceasta căsătoriile se desfășoară foarte repede. Gronicarul de pe vremea aceea Achille Luchaire, scrie: «Pentru damele distinse de pe vremea aceea era un minimum a avea trei sau patru bărbăți».

În timpul domniei regilor Ludovic XIV și XV căsătoriile se făceau cu duzină. Prinții își alegau nuroile, fără să mai întrebă pe copiii lor.

Iată ce spune principiile de Ligne despre căsătoria sa: «Tatăl meu mi-a ordonat să mă căsătoresc și am luat-o pe Viennet. Acolo intrai într-o casă, în care se aflau mai multe fete frumoase. Mi s'a spus ca să stai lângă cea mai tânără. După opt zile am fost-o de soție».

Pe vremea aceea se încheiau logodne între copii de 3—5 ani și căsătoriile între copii de 7—10 ani.

C. Scutru

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU
BOALE DE FEMEII
— SUB DIRECTIA —
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei
SECTIE SEPARATA pentru BARBATI
(hemoroide, heroni, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)
Strada Sf. Ionich 8, in dosul Teatrului National
— TELEFON 2/96 —

Cine vrea să cumpere
Cele mai bune
BICICLETE
și accesorii, numai la
PUCHER

București, Bulevardul Elisabeta, 15

1 Bicletă nouă completă	Lei 100	1 Pereche pedale	Lei 4
Orice altă marcă	150	1 Lanț orice model	4
1 Anvelopă de la	4	1 Roată nouă din față	10
1 Cameră de la	3	1 Roată nouă din spate	12
100 Spițe	5	1 Cadru nou	40
1 Furcă nouă dela	8	1 Bicletă de emailat	6
1 Geantă la roată	2	1 Ghidon de nichelat	1
1 Sea dela	4.50	1 Frână automată	20
1 Lampă acetilenă dela	3	„Torpedo”	20
1 Ciopot	1	1 Ghidon	5
1 Ciopot de roată	2.30		
1 Pompă de picior	2		

CEL MAI MARE
ATELIER MECANIC
PENTRU
Biciclete, emailagii și nichelagii

Cereți catalog
Telefon 34/39

VĂPSEA DE PĂR RAPID
GARANTAT ABSOLUT
REVĂTĂMĂTOARE

Văpsește imediat părul cărunt sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpsit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la orice altă vâpsea de păr.

Prețul lei 2.50. La comenzi se restitue imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE
Parfumează admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurei provenit din tutun, dinți stricați sau stomac deranjat.

Cutia 50 bani la drogerii și farmaci.

Observați marca *Semilena* ca stea, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA
PUDRA FLORA Capilogen
SAPUN FLORA (pentru păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3. — La drogerii și farmacii

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenica, histeria, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Buielice, prof. dr. Lepunte, prof. V. Negel, Iași, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituente ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

PURGEN
PURGATIV IDEAL
cu renume universal

De o eficacitate absolută sigură. Cutia cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fiecare purgativ să aibă inscripția: **PURGEN-BAYER**, singurul veritabil.

DUREMI REUMATICE
Neuralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILE
Neuralgine Jurist
Cu fiecare 2.50

La drogerii și farmacii

NOUILE MARI PREMI

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI LA 27 MAIU, 1912

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragere viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate.

O CAMERA DE CULCARE IN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea d. mitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobilă de lemn *Martin V. Ganeu*, sos. Mihai-Bravul, 37 și str. Serbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODĂ DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expoziție modernă de mobilă *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, cultarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 marluze, 3 taburete, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet frez, cumpărate de la marele magazin de mobilă *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfesnice de alpaca argintate și bogat decorate.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii cu gros și en détail *Frații A. & I. Koller*, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burdul dublu, colțurile legate, cu 24 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântecce naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», biuro de import-export, București, strada Smârdan, No. 29, (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută, fără palnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci-marca «Inget», cântărește de cel mai puțin 11 kilograme.

Un gramofon mare fără palnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci-marca «Inget», cântărește de cel mai puțin 11 kilograme.

Un serviciu de lavoir, de faianță, compus din cinci bucăți.

O lampa ultima creație, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin *E. A. Pucker*, Bulevardul Elisabeta, 15 (Hotel Princiari).

O jardiniară de metal argintat, cu vas verde.

O fructieră argintată și aurie, cu cornet compus din 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radvon*, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelente biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni *Siedel & Naumann* din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusa și turcă și la postele germană și română. Reprezentant general: *D. Leonida Piorkowsky*, București, strada Sturbez-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc.

O pendulă mare de perete, frumos gravată.

Un serviciu compus din: o argușă, furculiță și cuțit de argint veritabil.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», cumpărate anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat. — Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete de lemn de stejar, cu bătaie, ultima noutate.

Un ceasornic de biuro cumpărate de la marele magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintarie *Jean Schmidt & Const. Sratulat*, București, calea Victoriei, 54.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticluse și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manevră, de piele fină.

Trei truse de manevră, de piele fină, pentru ofițeri — **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta *Drogherie Princiari Const. C. Popescu*, Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoiaru.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon** marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântecce românești. — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofone «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marele magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Bfăncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expres din străinătate.

Un plug de oțel cu o brădă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu brădă, marca Z. H. C. R. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bachner» Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marele magazin agricol și industrial «Soc. în comandita *Wass. Joseph & Co. Succ.»*, București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucatărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie *Mihail D. Botetz*, București, calea Văcărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofei, care se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, București, str. Academiei, 25.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

30 casele conținând șie-care oremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».